

stem for biografdrift, da de betingelser, som stilles i den gældende lov, svarer til de betingelser, som efter næringsloven i almindelighed kræves for at udøve næring her i landet, og da den registrering, som sker ved udstedelse af polititilladelser, alligevel sker i Det centrale Virksomhedsregister under Danmarks Statistik.

Når ordningen imidlertid foreslås opretholdt, skyldes det dels, at det kan have en politimæssig betydning, at der skal søges tilladelse til oprettelse af et nyt forlystelsesetablisement i politikredsen, således at ansøgere i denne forbindelse kan gøres opmærksom på f.eks. brandlovgivningens krav, dels, og navnlig, at den igangværende udvikling på video-området – og lovforslaget omfatter som ovenfor beskrevet også offentlig forevisning af video-optagelser – gør det påkrævet at indføre en mulighed for sanktioner mod personer, som i strid med ophavsretslovgivningen offentligt foreviser film eller video-optagelser, hvortil de ikke har ret til offentlig forevisning. En sådan rimelig sanktion synes at være muligheden for en tilbagekaldelse for en periode af tilladelsen, kombineret med bødeansvar for offentlig forevisning uden tilladelse.

Samtidig foreslås der indført en mulighed for tilbagekaldelse af en tilladelse ved overtrædelse af bestemmelserne i loven om filmcensur.

Biografdrift er i Danmark – i modsætning til f.eks. Norge, hvor biografdrift helt overvejende er en kommunal virksomhed – i alt væsentligt baseret på privatøkonomisk virksomhed. Dog drives i Danmark ca. 30 biografer som kommunale, hovedsagelig som fortsættelse af en virksomhed fra før bevillingssystemets ophævelse. I de senere år er der imidlertid også forekommet kommunale overtagelser af private biografer, som ellers var i fare for lukning.

Det mest karakteristiske træk i udviklingen inden for biograferhvervet i nyere tid har været en stadig nedgang i tilskuertallet. Biografbesøget kulminerede i 1959 med 59 mill. solgte billetter og har siden været dalende med kortere stabile perioder ind imellem, således at man i 1980 nåede helt ned på 15,9 mill. solgte billetter. De væsentligste årsager til denne stadig nedgang må søges i 1960'ernes og 1970'ernes ændrede forbrugsmønstre og det stærkt forøgede antal andre tilbud inden for underholdnings/kulturområdet, herunder især fra TV.

Udviklingen har navnlig ramt landbiograferne, biograferne i de mindre provinsbyer og i de større byers omegn, hvilket igen hænger sammen med den stigende motorisering og deraf følgende mobilitet i denne periode, kombineret med et ret stift

distributionsmønster, som indebærer, at eftertragtede film først kommer op i de større byers centrumsbioografer. Også en række biografer i de større byer er dog blevet ramt af krisen inden for erhvervet.

Stærkt medvirkende til biografkrisen i de senere år har også været den formindskede produktion af danske film. Hvor man tidligere gik ud fra, at ca. 1/3 af biografernes entreindtægter stammede fra danske film, er disses andel af de samlede entreindtægter faldet til i 1979 og 1980 at udgøre henholdsvis 22 og 23 pct., og denne udvikling har igen især ramt landbiograferne og de store byers omegnsbiografer, hvis repertoire traditionelt i særlig grad har været baseret på danske film.

Et væsentligt led i biograferhvervets kamp for at overleve krisen har været en ændring af strukturen gennem de senere år i København og de større provinsbyer, hvor en række store biografale er blevet ombygget til flere, i et enkelt tilfælde mange, mindre sale, ofte af forskellig størrelse. Disse ombygninger har ofte været kombineret med andre moderniseringer, indretning af cafeteria, bar, udstillinger m.v. Denne biografombygning har bevirket, at der i dag findes flere biografale end nogensinde tidligere – ved udgangen af 1980 475 – men der er samtidig sket og sker stadig lukning af mange biografer. Det kan således nævnes, at ved udgangen af 1980 havde 75 (27 pct.) af landets 275 kommuner ingen biograf.

Et andet forsøg på at modvirke biografkrisen er det abonnementsforsøg, som i 1981 under navnet »Filmklub Fyn« med succes er gennemført i de fynske biografer i samarbejde mellem biografer, filmudlejere, amtskommunen, filminstituttet og kulturministeriet. Der er grund til at forvente, at dette forsøg vil blive fulgt op af yderligere abonnementsordninger i samarbejde mellem filmbranchens forskellige grene.

En egentlig statslig indsats til opretholdelse af landets biografer ud over den, som er en følge af indsatsen for en øget produktion af danske film, synes ikke realistisk. Opretholdelsen af et rimeligt antal biografer må dels ske ved et samarbejde i fælles interesse mellem filmbranchens forskellige grene – producenter, filmudlejere og biografere – gennem en filmlejefastsættelse, som tillader biografernes overlevelse og gennem abonnementsordninger og andre foranstaltninger til stimulerung af publikumsinteressen, og dels ved en øget kommunal forståelse for, at det at give den lokale befolkning adgang til at se film indgår i en kommunes naturlige kulturelle aktiviteter.